

Arnhem, 6 juli 2022

Notitie voorzieningen breedtekunst in Arnhem-Zuid

Het platform voor de Amateurkunst Aanbieders Arnhem (AAA) is opgericht in januari 2020 en omvat inmiddels vijftig aanbieders van kunsteducatie en -participatie, die gezamenlijk ruim 20.000 van de potentiële 70.000 Arnhemse amateurkunstbeoefenaars bereiken. Op basis van landelijk onderzoek zou 43% van alle Arnhemmers amateur/breedtekunst moeten kunnen beoefenen! Wij willen alle aanbieders in onze stad samenbrengen in het platform zodat wij hen, en daarmee indirect ook alle kunstbeoefenaars vertegenwoordigen.

Mede naar aanleiding van de door Arnhem Centraal geagendeerde raadsvergadering over Amateurkunst van woensdag 22 juni jl., hebben wij als kerngroep van het Platform AAA een beknopte uiteenzetting opgesteld. Op deze wijze maken wij onze beweegredenen, doelstellingen, plannen en adviezen voor de politieke partijen inzichtelijker.

- 1. Het coalitieakkoord 2022-2025 biedt perspectief**
- 2. De waarde van breedtekunst en de Culturele Keten**
- 3. Arnhem op achterstand: cijfers**
- 4. Voorbeelden van het ruimtetekort: concreet en actueel**
- 5. Samen werken aan een plan voor de lange termijn**
- 6. Samen werken aan oplossingen voor de korte termijn**

1. Het coalitieakkoord 2022-2025 biedt perspectief

Jarenlang is er in het Arnhemse cultuurbeleid te weinig aandacht geweest voor de amateurkunsten. Dit geldt zeker voor Arnhem-Zuid. Er is vooral geïnvesteerd in de 'topinstellingen', waarbij de basis van de culturele keten grotendeels over het hoofd is gezien. Het is daarom hoog tijd dat er een betere balans komt, want zonder een stevig en gezond fundament ontstaan er barsten in het fundament van de cultuurpiramide.

Dat de gemeente Arnhem zich in het nieuwe coalitieakkoord concreet heeft uitgesproken om de amateurkunst / breedtekunst in de stad de komende jaren sterk te ondersteunen is een hoopgevend vooruitzicht. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het voornemen om op termijn meer cultuurvoorzieningen in Arnhem-Zuid te realiseren en bovendien in toenemende mate te investeren in voorzieningen, huisvesting en initiatieven.

Ons platform ziet het als haar taak om als beeldvormende raadgever voor de gemeente te fungeren, en deze met regelmaat te voorzien van actuele ontwikkelingen en nieuwe inzichten.

2. De waarde van breedtekunst en de Culturele Keten

De onderschatte rol van de breedtekunst

Actieve kunstbeoefening is voor vele tienduizenden Arnhemmers van onmisbare waarde, en heeft een belangrijke artistieke, sociale en educatieve functie voor de gehele stad. Kunstbeoefening inspireert, overstijgt het alledaagse en biedt de mogelijkheid tot zelfexpressie en ontwikkeling: artistiek en cognitief, sociaal en emotioneel. De samenleving is er bij gebaat: kunstbeoefening draagt sterk bij aan participatie, integratie, sociale cohesie, leefbaarheid, welzijn en gezondheid.

Twee jaren corona hebben bewezen dat het ontbreken of wegvallen van kunstbeoefening negatieve maatschappelijke en psychologische effecten heeft: zowel voor de beoefenaars als voor de aanbieders.

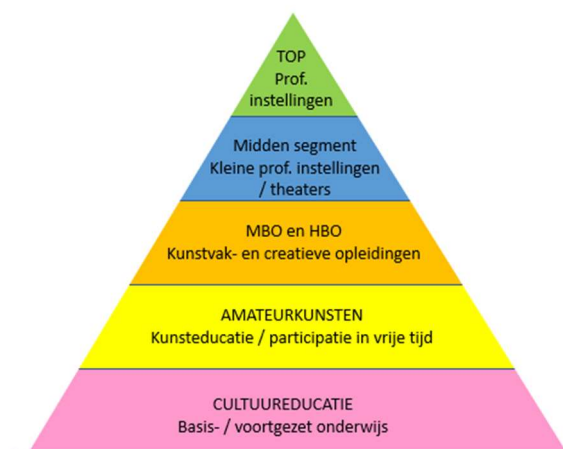
In deze sector zijn duizenden professionals werkzaam. Enkele voorbeelden hiervan zijn uiteraard de docenten die als zzp'er hun geld verdienen. Maar ook technici, coördinatoren van culturele instellingen en organisaties, beheerders, kantoormedewerkers en cultuurmakelaars zijn afhankelijk van een gezond aanbod aan culturele voorzieningen.

De Culturele Keten

De amateurkunsten hebben naast de bovengenoemde functies ook een belangrijke rol in de zogeheten 'culturele keten'. Kleine, grote en topinstellingen vormen gezamenlijk de culturele keten die het voor alle Arnhemmers mogelijk moet maken om te genieten van of deel te nemen aan alle kunstdisciplines.

Iedere professional is ooit als amateur (liefhebber) begonnen. De grote culturele kweekvijver waarin elke toekomstige professionele artiest kennismaakt met kunst, is onontbeerlijk voor de (top)instellingen. Bovendien ontstaat in die vijver de interesse voor kunst, en daardoor een nieuw publiek. Het is de broedplaats voor interesse, ontmoeting, educatie en talentontwikkeling.

Het ontdekken van talent of passie moet in de directe omgeving kunnen plaatsvinden. Verenigingen, docenten of cursusleiders kennen de weg in de cultuurpiramide binnen het lokale netwerk. Deze weg kan via een artistieke opleiding (RijnIJssel/ArtEZ), of met hulp van gekwalificeerde docenten leiden tot een carrière in de top van de Culturele Keten. Zonder laagdrempelige kunsteducatie hebben de topinstellingen geen bestaansrecht. Geen top zonder de basis!

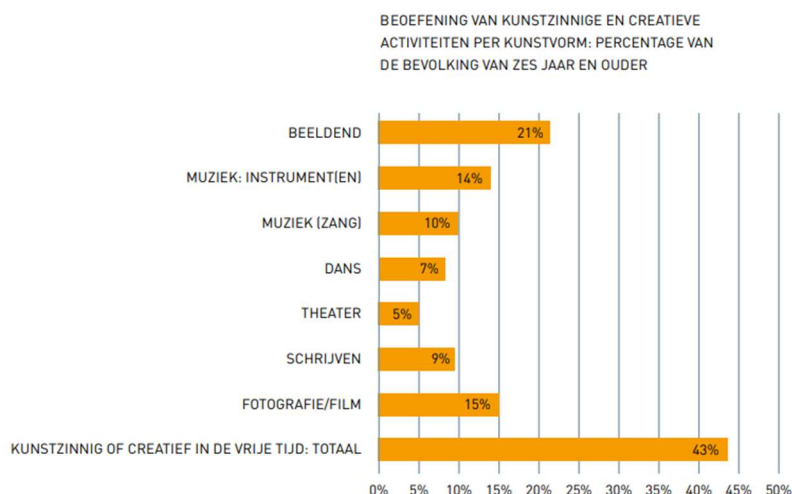

De Cultuurpiramide

3. Arnhem ligt landelijk op grote achterstand

Uit onderzoek van het Landelijk Kenniscentrum voor de Amateurkunsten (LKCA/2021) i.s.m. het NIPO blijkt dat 43% van de Nederlandse bevolking actief een vorm van amateurkunst bedrijft. Arnhem mag als 'Culturele Hoofdstad van het Oosten' uiteraard geen uitzondering zijn! Arnhem (164.000 inwoners) heeft een potentieel van 70.000 beoefenaars van dans, theater, (pop)muziek, musical, (koor)zang, cabaret, beeldende kunst, mode, schrijven, circus, fotografie, enzovoorts.

Aangezien onze stad met een enorm tekort aan geschikte ruimtes en instellingen kampt, laat het zich raden dat Arnhem met het huidige voorzieningenaanbod een aanzienlijke inspanning moet leveren om de achterstand aan praktijkruimtes (les/podium/expo) te voorzien. Dit geldt zeker voor Arnhem Zuid. De bestaande voorzieningen bevinden zich vrijwel allemaal in Arnhem Noord. In Zuid, waar de helft van de Arnhemmers woont, is het voorzieningenaanbod nihil.

Bron: LKCA 2021

Gesubsidieerde instellingen zoals Rozet en Huis van Puck kunnen de vraag naar les- en repetitieruimtes niet of nauwelijks aan. Op basis van de cijfers van het LKCA zou er in Arnhem een tekort zijn van minimaal 10.000 m²* aan goed geoutilleerde ruimtes voor de breedtekunst.

* NB: Popmuziek is in deze berekening niet meegenomen, aangezien voor deze discipline concrete plannen worden ontwikkeld.

Deze voorzichtige conclusie toont het ruimtetekort aan voor met name dans, theater, musical, beeldend, (social) circus, muziekverenigingen en (koor)zang. Het betreft specifiek ingerichte faciliteiten voor groepen die vanwege kwaliteitsbepalende factoren als akoestiek, oppervlakte/hoogte, een geschikte vloer of inrichting hun activiteiten niet in elke willekeurige ruimte kunnen uitvoeren.

Kunstvormen zoals fotografie en schrijven hebben doorgaans minder behoefte aan permanente ruimtes, aangezien beoefenaars veelal thuiswerken. Uiteraard is het wel belangrijk om rekening te houden met incidentele beschikbaarheid van groepsles-, expositie- of presentatieruimtes.

De Arnhemse ruimtebehoefte in cijfers: [\(Bron: Monitor Amateurkunst LKCA 2021\)](#)

Op basis van de gegevens van het rapport van het LKCA hebben we berekend heeft Arnhem met een inwoneraantal van 164.000, minimaal 18.000m² aan goed geoutilleerde ruimte nodig voor groepsactiviteiten. De huidige voorzieningen bevinden zich vooral in Arnhem Noord.

Rozet:	4500 m ²
Huis van Puck:	1500 m ²
Overig:	2000 m ² (buurthuizen, wijkcentra, MFC's e.d.*)

Totaal beschikbaar: 8000 m²

Ruimtetekort in Arnhem: 18000 - 8000 = 10.000 m²

Arnhem-Zuid biedt haar ongeveer 80.000 inwoners vrijwel geen geschikte voorzieningen. Op basis van de huidige situatie zou het realiseren van minimaal 9000 m² aan ruimte en voorzieningen noodzakelijk zijn. Deze behoefte zal i.v.m. de groei van Arnhem-Zuid in de toekomst nog toenemen.

* deze ruimtes zijn multifunctioneel en daarom slechts deels geschikt voor culturele activiteiten
NB. Bovenstaande cijfers zijn bij benadering

4. Enkele actuele voorbeelden van het ruimtetekort

Om onze adviezen en omschrijvingen concreet toe te lichten, geven wij drie concrete voorbeelden. Fabriek Fysiek, de HipHopHub en Huis van Puck zijn slechts enkele van de vele organisaties die in onzekerheid verkeren over de continuïteit van hun activiteiten op hun huidige locatie, al jarenlang vergeefs zoeken naar een vaste en geschikte locatie, of als gevolg van de ruimtetekorten met wachtlijsten moeten werken. Wat deze organisaties verbindt, is dat zij een hele grote groep Arnhemmers de waarde van de breedtekunst niet kunnen laten ervaren.

Fabriek Fysiek (circus)

Weblink: [Missie en Visie - Fabriek Fysiek](#)

Deze organisatie gebruikt circus en theater om kinderen en volwassenen te begeleiden bij hun sociale, motorische en culturele ontwikkeling en heeft een breed aanbod van educatieve en sociale projecten. Social circus heeft in veel landen inmiddels een volwaardige status binnen de culturele wereld.

In de Nijmeegse Vasim bouwt Fabriek Fysiek momenteel aan een structurele en passende voorziening voor circus. Diverse verzoeken en aanvragen bij de gemeente Arnhem hebben nog niet geleid tot een structureel resultaat.

Zodra Fabriek Fysiek een geschikte ruimte met minimaal zes meter hoogte zoals een sporthal kan betrekken, met sterke voorkeur voor een locatie in bewoond gebied, kan de organisatie haar grote potentiële doelgroep bereiken.

De HipHopHub (muziek, dans, beeldend, spoken word)

Weblink: [Hiphophub – Theater aan de Rijn](#)

De hiphop culture is de grootste ter wereld. De professioneel opgezette organisatie wil haar brede educatieve en maatschappelijke plannen uitvouwen om zo haar enorme potentiële achterban aan te spreken. In augustus moet de HipHopHub de kleine tijdelijke ruimte in Coehoorn verlaten, maar ondanks de inspanningen is er nog geen nieuwe plek gevonden. De grote instellingen zijn bereid om

incidenteel ruimtes aan te bieden, maar dit blijkt in de praktijk nauwelijks te werken. Bijna heel Arnhem staat achter de visie van HipHopHub, maar volgende maand staat dit initiatief stil en op straat.

De locatiewens voor deze organische organisatie steunt op vijf pijlers: 24/7 beschikbaarheid voor het creëren van muziek, bereikbaarheid en betaalbaarheid voor de jonge hiphopcommunity, de zekerheid van een aantal jaren om groeien, experiment, continuering en betrokkenheid te kunnen borgen en zichtbaarheid in de nabijheid van de gevestigde culturele instellingen zoals Rozet en De Nieuwe Oost (Theater aan de Rijn), waar de HipHopHub momenteel al mee samenwerkt.

Huis van Puck (centrum voor podiumkunsten)

Weblink: [Huis van Puck](#)

Deze in Klarendal gevestigde instelling heeft een wachtlijst van gemiddeld vijftientig organisaties die gebruik willen maken van de faciliteiten van het kunstencentrum voor hun cultuureducatieve aanbod. Op deze wachtlijst staan bijvoorbeeld koren, dansgroepen, theatermakers en muziekgroepen.

5. Samen werken aan een plan voor de lange termijn

Het realiseren en ontwikkelen van nieuwe cultuurcentra in Arnhem Zuid juichen wij zeer toe. De verwachting is echter dat dit nog wel 5 tot 7 jaar kan gaan duren. De grootte, de invulling, het profiel en de wijze van exploitatie van een cultuurcentrum zal onderwerp moeten zijn van nader onderzoek.

Op basis van onderzoek kan, in combinatie met een haalbaarheidsplan, een realistisch plan van eisen worden opgesteld. Onderwerp van nader onderzoek zal ook moeten zijn hoe de faciliteiten qua locatie gesitueerd moeten worden in Arnhem Zuid. Wordt er naar wijkgericht aanbod gekeken, volstaat één grotere accommodatie, of werkt een combinatie van beide het best, zoals een groot centraal gelegen centrum met daarnaast in de wijken kleinere voorzieningen.

Belangrijk is dat deelname aan amateurkunst voor iedereen laagdrempelig en goed bereikbaar moet zijn. Men name kinderen en ouderen kunnen of willen niet geconfronteerd worden met lange reistijden.

De Arnhemse Amateurkunst Aanbieders willen in dit proces graag actief betrokken worden door de gemeente. Binnen het platform is op dit gebied veel kennis en ervaring aanwezig dat van grote toegevoegde waarde is voor een doelbewuste en afgewogen toepassing van de cultuurbegroting.

6. Samen werken aan oplossingen voor de korte termijn

Omdat het nog lang duurt totdat er een nieuw cultuurcentrum is in Arnhem Zuid, zal er een oplossing moeten komen voor de korte termijn. Met gedeelde ruimtes, noodbouw, afgewogen tijdelijke huisvesting in (toekomstig) leegstaande schoolpanden en de nodige investeringen, kan op korte termijn een start gemaakt worden om de achterstand in Arnhem-Zuid in te lopen.

Sportbedrijf Arnhem – gedeelde ruimtes

Het platform AAA is in gesprek met het Sportbedrijf, over het delen van de vele sportzalen die de organisatie exploiteert. Of en hoe deze faciliteiten deels met de amateurkunsten praktisch matchen, blijkt een lastige vraag. Sportzalen hebben een ander totaal ander gebruiksdoel en zijn wat betreft

toepassing, beheer en sfeer vaak niet geschikt voor de amateurkunsten.

Een dansgroep heeft immers een geluidsinstallatie, dansvloer, een spiegelwand en opslag nodig, en een koor laten repeteren in een sporthal is wat betreft akoestiek en sfeer niet ideaal. Het is belangrijk dat uitgezocht wordt of sportaccommodaties meer multifunctioneel kunnen worden gemaakt.

Tijdelijke huisvesting en noodbouw

De huisvestingsproblematiek is zodanig groot, dat er voor de komende jaren tijdelijke oplossingen moet komen. Leegstaande scholen en tijdelijke (nood)bouw kunnen hier mogelijk in voorzien. In Arnhem(noord en zuid) is immers een overschot van 27.000 m² aan schoolruimte en de gemeente investeert de komende jaren 100 miljoen in nieuwe schoolpanden. Dit schept kansen voor aanbieders om nieuwe initiatieven te starten, en/of te groeien, te experimenteren en hun toegevoegde waarde te bewijzen.

Een schoolgebouw kan met enige creativiteit en de juiste facilitaire aanpassingen relatief snel gebruiksklaar gemaakt worden: het voorzien in dansvloeren, materialen voor beeldende activiteiten, spiegelwanden, technische apparatuur (geluid/licht), voldoende opslagruimte en een goed beheer zijn daarin belangrijke factoren.

Sociale aspect en exploitatie

Het cultuuraanbod kan de bevordering van ontmoeting, deelname en sociale cohesie een positieve impuls geven door de aanwezigheid van ontmoetingsruimtes zoals een foyer of kantine. Daarnaast is een goede exploitatie van de faciliteiten onmisbaar: de huur, energiekosten, onderhoud en beheer moeten betaalbaar zijn. De gebruikers kunnen deze kosten met eigen inkomsten gedeeltelijk dekken, maar gemeentelijke subsidies en investeringen zorgen voor zekerheid en toekomst.

Budget breedtecultuur: gericht, concreet, transparant, en structureel

In het coalitieakkoord staat dat er de komende beleidsperiode in toenemende mate geld gereserveerd wordt voor breedtecultuur in Arnhem. Het is naar ons idee raadzaam om een deel van dit budget te besteden aan (tijdelijke) huisvesting van initiatieven en organisaties die in acute nood verkeren.

Als de gemeente de huidige problemen vanaf het begin zichtbaar en concreet aanpakt, voegt Arnhem daad bij woord, door in samenwerking met 'het veld' proactief te werken naar structurele oplossingen voor een gezond cultureel klimaat in de hele stad, waarbij de plannen voor Arnhem-Zuid de boventoon voeren.

Het Platform Amateurkunst Aanbieders staat klaar om de gemeente hierin te ondersteunen en bij te dragen aan dit doel.

Platform Amateurkunst Aanbieders Arnhem

www.amateurkunstaanbieders-arnhem.nl

info@amateurkunstaanbieders-arnhem.nl

Kerngroep:

<i>Henk Dassen</i>	– <i>Directeur Huis van Puck</i>
<i>Jan Flubacher</i>	– <i>Voorzitter De Muziekmakerij</i>
<i>Pieter Kwant</i>	– <i>Verbinder Platform Amateurkunst Aanbieders Arnhem</i>
<i>Elke Makowski</i>	– <i>Directeur De Vloer School voor Podiumkunsten</i>
<i>Caroline Verweij</i>	– <i>Manager Rozet Zakelijk - evenementen/debat/cursus</i>